

## Planerad undervisningstid i grundskolan läsåret 2016/17

I denna promemoria beskrivs Skolverkets statistik om planerad undervisningstid i grundskolan läsåret 2016/17.

Nytt för läsåret 2016/17 är att även enskilda huvudmän kan välja att rapportera en gemensam timplan för alla sina skolenheter. Det är sedan tidigare möjligt för kommunala huvudmän att göra detta. För de huvudmän som har rapporterat en gemensam timplan bryts den sedan ned för huvudmannens skolenheter.

Skolenheterna/huvudmännen ska i insamlingen ange den tid som planeras för varje ämne/block och varje årskurs. För läsåret 2016/17 har uppgifter för nästan 94 procent av skolenheterna/huvudmännen rapporterats in.<sup>1</sup>

Statistiken ger möjlighet att följa hur den planerade undervisningstiden fördelas mellan ämnena över årskurserna. Uppgifterna bör inte förväxlas med den faktiska genomförda undervisningstiden. Att ha planerad undervisningstid i ett visst ämne på schemat innebär dock inte alltid att eleverna i praktiken får sin utlovade undervisningstid i ämnet. I den nuvarande insamlingen så saknas det möjligheter att följa den faktiska genomförda undervisningstiden.

I redovisningen används måttet median, om inte annat anges, avseende hur den planerade undervisningstiden är förlagd inom grundskolan. Medianen är den mittersta observationen i en fördelning vilket innebär att hälften av observationerna ligger under medianen och hälften ligger över medianen. Fördelen med ett mått som medianen är att det inte är känsligt för extremvärden vilket ett medelvärde kan vara.

### Bakgrund

I bilaga 1 till Skollagen (2010:800) anges hur den totala garanterade undervisningstiden ska fördelas mellan ämnena i grundskolan. Enligt skolförordning 1 kap 2 § innebär garanterad undervisningstid den minsta totala undervisningstiden för en elev i grundskolan.

Syftet med garanterad undervisningstid för grundskolan är att den ska främja nationell likvärdighet, oavsett huvudman och geografisk hemvist. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna. Huvudmannen får även besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden.<sup>2</sup> Med ett par undantag har dock samtliga ämnen ett centralt innehåll angivet i kursplanen för årskurserna 1-3, 4-6 och 7-9.

---

<sup>1</sup> Skolenheter som har angett tid i något ämne per årskurs har inkluderats i statistiken. Sameskolan och internationella skolenheter har ej inkluderats i redovisningen, skolenheter med förberedande dansutbildning enligt Förordning (2011:7) om dansutbildning inkluderas ej i redovisningen från och med läsåret 2016/17. Grundsärskolan och specialskolan har inte ingått i insamlingen. En landstingsskola ingår i insamlingen men redovisas inte som en egen huvudman utan ingår i totalen.

<sup>2</sup> 9 kap. 3 § & 4 § Skolförordningen (2011:185).

**PM**

2 (14)

Hem- och konsumentkunskap har centralt innehåll för årskurserna 1- 6 respektive 7-9 och moderna språk har centralt innehåll för årskurserna 4-9.

Den garanterade undervisningstiden för grundskolan kan utläsas i tabell 1. Den garanterade undervisningstiden utökades i matematik den 1 juli 2016 från 1 020 timmar till 1 125 timmar.

Den nationella timplanen tillåter skolenheterna att använda maximalt 600 timmar av den totala undervisningstiden till skolans val, något som är frivilligt för skolenheterna att nyttja. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen, modersmål eller svenska som andraspråk och det är rektorn beslutar om hur utrymmet ska användas.<sup>3</sup> Vid skolans val får antalet timmar i timplanen för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent, dock ej i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik.

**Tabell 1. Timplan (garanterad undervisningstid) för grundskolan sedan 1 juli 2016. Undervisningstid i timmar om 60 minuter för ämnen och ämnesgrupper<sup>4</sup> totalt.**

<b>Ämne</b>	<b>Totalsumma</b>
Bild	230
Hem - och konsumentkunskap	118
Idrott och hälsa	500
Musik	230
Slöjd	330
Svenska eller svenska som andraspråk	1490
Engelska	480
Matematik	1125
Geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap	885
Biologi, fysik, kemi, teknik	800
Språkval	320
Elevens val	382
<b>Totalt garanterade antal timmar</b>	<b>6890</b>
Därav skolans val	600

### **Den totala planerade undervisningstiden**

Nedan redovisas den planerade undervisningstiden som skolenheterna har angett för läsåret 2016/17, om inget annat anges. Den planerade undervisningstiden ökar successivt för varje årskurs, den är som lägst i årskurs 1 och som högst i årskurs 9.

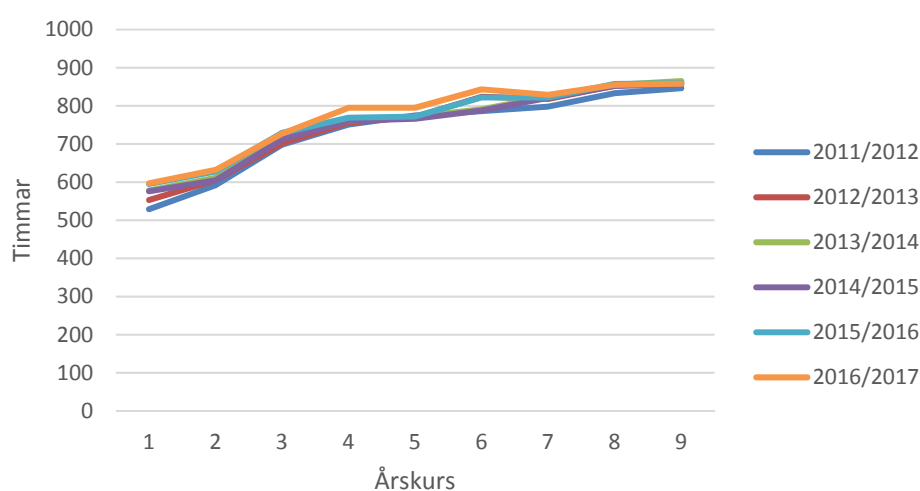
<sup>3</sup> 9 kap. 9§ skolförordningen (2011:185). kap 8 § respektive 15 § skolförordningen (2011:185).

<sup>4</sup> Geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap respektive biologi, fysik, kemi och ämnet teknik delar timplan.

Den planerade undervisningstiden är för läsåret 2016/17 något högre i årskurs 6 än i årskurs 7, vilket tros bero på den utökade undervisningstiden i matematik i årskurs 4-6.

Delas årskurserna in i årskursintervall går det tydligare att se hur den totala planerade undervisningstiden är fördelad över grundskolan, cirka 28 procent av all planerad undervisningstid är förlagd till årskurserna 1-3, cirka 35 procent i årskurserna 4-6 och cirka 37 procent i årskurserna 7-9.

**Diagram 1. Planerad undervisningstid i timmar totalt per årskurs läsåren 2011/12 - 2016/17.**



Jämfört med läsåret 2015/16 har den planerade undervisningstiden ökat med ungefär en procent. Ökningen förklaras främst av att den garanterade undervisningstiden i matematik har utökats vilket även har påverkat den planerade undervisningstiden. Skillnaden i planerad undervisningstid jämfört med läsåret 2015/16 är marginell för nästan alla ämnen utom matematik.

Tyngdpunkten i den planerade undervisningstiden för olika ämnen är spridd över grundskolans årskurser. Ämnen som matematik, svenska och svenska som andraspråk tar upp mer än hälften av den planerade undervisningstiden i grundskolans lägre årskurser, årskurserna 1-3. I årskurs 4-6 tar motsvarande ämnen upp nästan två femtedelar av den planerade undervisningstiden.

Skolenheter med kommunal huvudman har något mer planerad undervisningstid i grundskolan jämfört med skolenheter med enskild huvudman.

Totalt skiljer sig den planerade undervisningstiden och den garanterade undervisningstiden endast marginellt. Variationerna mellan ämnen och ämnesgrupp är små på det hela taget, med undantag för hem- och konsumentkunskap som

**PM**

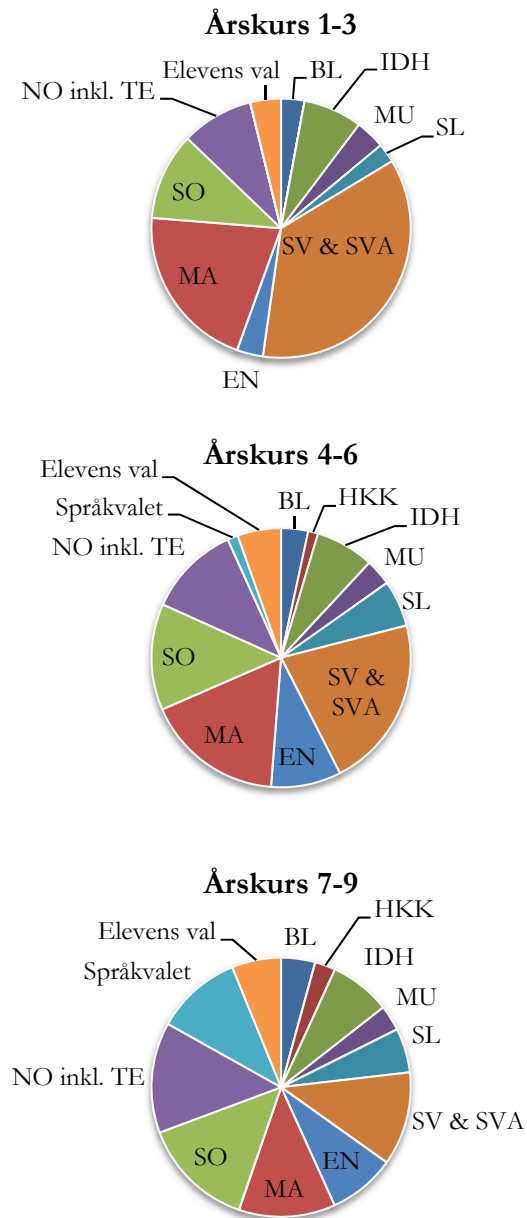
4 (14)

uppvisar en skillnad mellan planerad undervisningstid och garanterad undervisningstid.

**Tabell 2 –Planerad undervisningstid i timmar samt procentuell (avrundad) skillnad i planerad undervisningstid jämfört med garanterad undervisningstid. Läsåret 2016/17.**

<b>Ämne</b>	
Bild	247 (7 %)
Hem - och konsumentkunskap	96 (-19 %)
Idrott och Hälsa	515 (3 %)
Musik	233 (1 %)
Slöjd	329 (0 %)
Svenska eller svenska som andraspråk	1522 (2 %)
Engelska	490 (2 %)
Matematik	1131 (1 %)
SO	893 (1 %)
NO inkl. teknik	807 (1 %)
Språkval	305 (-5 %)
Elevens val	363 (-5 %)
<b>Totalt</b>	<b>6931 (1 %)</b>

**Diagram 2. Fördelning av planerad undervisningstid i årskurs 1-3, 4-6 och 7-9. Läsåret 2016/17<sup>5</sup>**



<sup>5</sup> BL= Bild, HKK= Hem – och konsumentkunskap, IDH= Idrott och hälsa, MU=Musik, SL= Slöjd, SV & SVA= Svenska eller svenska som andraspråk, EN= Engelska, MA= Matematik, SO= Samhällsorienterande ämnena, NO= Naturorienterande ämnena, TE= Teknik.

**PM**

6 (14)

**Bild**

Den planerade undervisningstiden i bild trappas succesivt upp fram till årskurs 7 för att sen plana ut för årskurs 8 och 9. Elever i årskurs 2 har cirka 30 minuter planerad undervisningstid i veckan medan elever i årskurs 3 har nästan 40 minuter planerad undervisningstid i veckan och elever i årskurs 8 cirka en timmes planerad undervisningstid.<sup>6</sup>

Skolenheter med enskild huvudman har mer planerad undervisningstid i ämnet bild än skolenheter med kommunal huvudman.

Den planerade undervisningstiden i bild är i princip oförändrad jämfört med läsåret 2015/16.

**Hem - och konsumentkunskap**

Elever i årskurs 6 har ungefär 50 minuter planerad undervisningstid i veckan i hem- och konsumentkunskap, vilket även är samma för elever i årskurs 9. I årskurs 8 är den planerade undervisningstiden som högst. Elever i årskurs 8 har ungefär 60 minuter planerad undervisningstid i veckan i hem- och konsumentkunskap.

Sett till hela grundskolan har skolenheter med kommunal huvudman mer planerad undervisningstid i hem- och konsumentkunskap än skolenheter med enskild huvudman.

Den planerade undervisningstiden i hem- och konsumentkunskap har ökat med ungefär en procent jämfört med läsåret 2015/16.

**Idrott och hälsa**

Den planerade undervisningstiden i idrott och hälsa ökar för varje årskursintervall. Elever i årskurs 1 har cirka 1 timme och 20 minuter planerad undervisningstid i idrott och hälsa i veckan, elever i årskurs 6 har cirka 1 timme och 40 minuter i veckan och elever i årskurs 9 nästan 1 timme och 50 minuter i veckan.

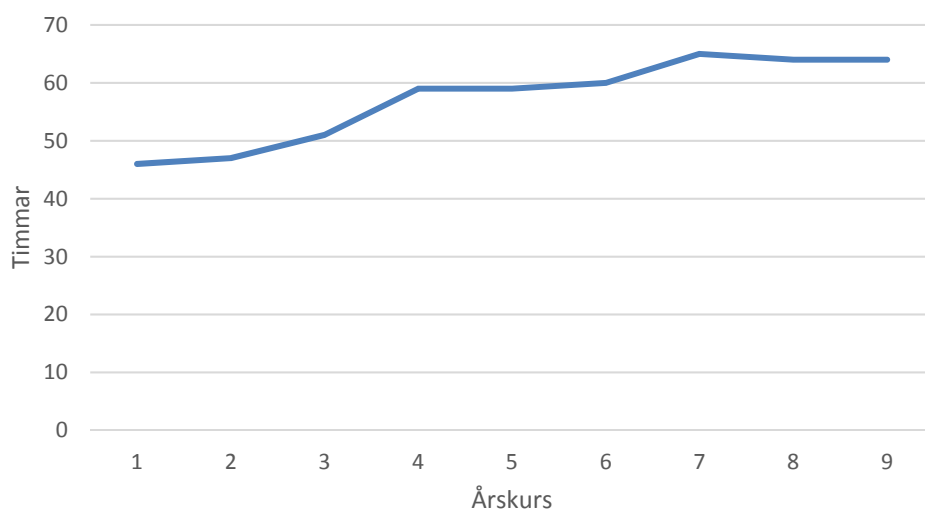
Skolenheter med kommunal huvudman har mer planerad undervisningstid i idrott och hälsa jämfört med skolenheter med enskild huvudman.

---

<sup>6</sup> 178 skoldagar per läsår motsvarar 35,6 veckor på ett år. 178 skoldagar dividerat på 5 skoldagar per vecka = 35,6 veckor. Uppskattad planerad undervisningstid i veckan, baserat på mediantid. Se Skolförordningen 3. Kap 2 §. Se även *Uppdrag om studieindelat timplan för grundskolan*, (U2014/3489/S, U2014/5377/S). s.13.

Den planerade undervisningstiden i idrott och hälsa har minskat med ungefär en procent jämfört med läsåret 2015/16.

**Diagram 3. Planerad undervisningstid i timmar per årskurs i idrott och hälsa läsåret 2016/17.**



## Musik

Musik är ett ämne där den planerade undervisningstiden är relativt konstant genom grundskolans alla årskurser. Skillnaden mellan årskurs 1 och årskurs 9 i planerad undervisningstid i veckan är bara några minuter. Elever i årskurs 1 har cirka 40 minuter planerad undervisningstid i veckan, elever i årskurs 9 cirka 47 minuter.

Skolenheter med enskild huvudman har mer planerad undervisningstid i musik jämfört med skolenheter med kommunal huvudman.

Den planerade undervisningstiden i musik har minskat med ungefär en procent jämfört med läsåret 2015/16.

**PM**

8 (14)

**Slöjd**

Elever i årskurs 3 har ungefär 1 timme och 20 minuter planerad undervisningstid i veckan i slöjd. Den planerade undervisningstiden är i princip samma efter årskurs 3.

Skolenheter med kommunal huvudman har mer planerad undervisningstid i slöjd jämfört med skolenheter med enskild huvudman.

Den planerade undervisningstiden i slöjd är i princip oförändrad jämfört med läsåret 2015/16.

**Svenska eller svenska som andraspråk**

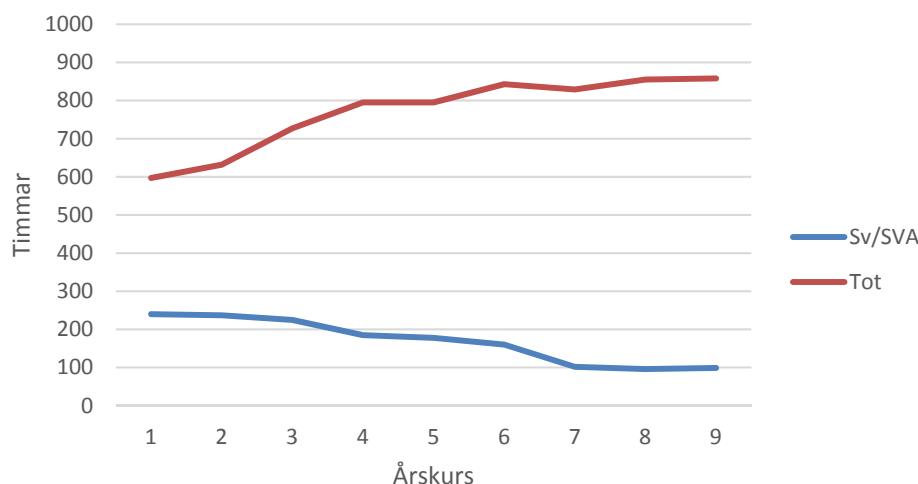
Svenska eller svenska som andraspråk är de ämnen som tar upp störst andel av den planerade undervisningstiden i grundskolan.

Nästan hälften av all planerad undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk är förlagd till årskurs 1-3, cirka en tredjedel till årskurserna 4-6 och cirka en femtedel till årskurserna 7-9. Elever i årskurs 1 har ungefär 6 timmar och 45 minuter planerad undervisningstid i veckan, elever i årskurs 4 ungefär 5 timmar och 10 minuter och elever i årskurs 7 har ungefär 2 och 50 minuter. I motsats till den totala planerade undervisningstiden som trappas upp mellan årskurserna så trappas den planerade undervisningstiden i svenska eller svenska som andraspråk ned för varje årskurs, något som kan utläsas i diagram 4.

Skolenheter med enskild huvudman tenderar att ha mindre planerad undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk i årskurserna 1-3 och 4-6 jämfört med skolenheter med kommunal huvudman. Dock har skolenheter med enskild huvudman i regel mer planerad undervisningstid i årskurserna 7-9 i svenska eller svenska som andraspråk. Totalt har skolenheter med kommunal huvudman mer planerad undervisningstid.



**Diagram 4. Planerad undervisningstid i timmar per årskurs i svenska eller svenska som andraspråk samt total planerad undervisningstid läsåret 2016/17.**



Den planerade undervisningstiden i svenska eller svenska som andraspråk är i princip oförändrad jämfört med läsåret 2015/16.

## Engelska

En relativt liten andel av den planerade undervisningstiden i engelska är förlagd till årskurserna 1-3, elever i årskurs 3 har nästan en timme planerad undervisningstid i veckan. Den planerade undervisningstiden trappas upp i årskurserna 4-9. Den planerade undervisningstiden är ungefär samma för årskurserna 4-6 och årskurserna 7-9. En elev i årskurs 5 och i årskurs 9 har ungefär lika mycket planerad undervisningstid i engelska per vecka, cirka 2 timmar.

Skolenheter med enskild huvudman har i regel mer planerad undervisningstid i engelska jämfört med skolenheter med kommunal huvudman. Skillnaden mellan skolenheter med enskild huvudman och skolenheter med kommunal huvudman är tydlig i årskurserna 1-3, skolenheter med enskild huvudman har mer planerad undervisningstid i engelska jämfört med skolenheter med kommunal huvudman. I årskurserna 4-6 och 7-9 är skillnaden mellan skolenheter med enskild huvudman och skolenheter med kommunal huvudman marginell.

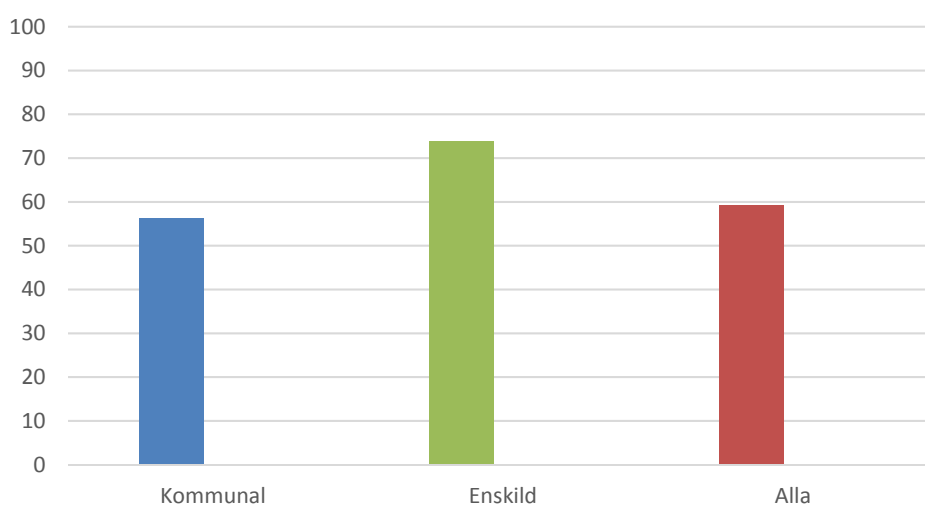
Det blir vanligare att börja med engelska i årskurs 1. Läsåret 2011/12 uppgav 44 procent av skolenheterna att de hade planerad undervisningstid i engelska i årskurs 1. Läsåret 2016/17 uppgav 59 procent att de hade planerad undervisningstid i engelska i årskurs 1. Det är betydligt vanligare att skolenheter med enskild huvudman börjar med engelska i årskurs 1 jämfört med skolenheter med

## PM

10 (14)

kommunal huvudman. Läsåret 2011/12 uppgav 40 procent av skolenheterna med kommunal huvudman att de hade planerad undervisningstid i årskurs 1, motsvarande andel för läsåret 2016/17 var 56 procent. Bland skolenheter med enskild huvudman uppgav cirka 64 procent att de hade planerad undervisningstid i engelska i årskurs 1 läsåret 2011/12, motsvarande andel läsåret 2016/17 var cirka 74 procent.<sup>7</sup>

**Diagram 5. Andel (%) av skolorna/skolenheterna som har angett tid i engelska i årskurs 1 läsåren 2016/17, totalt och fördelat på huvudman.**



Den planerade undervisningstiden i engelska har minskat med ungefär en procent jämfört med läsåret 2015/16.

## Matematik

Matematik är det ämne efter svenska eller svenska som andraspråk som tar upp störst andel planerad undervisningstid i grundskolan.

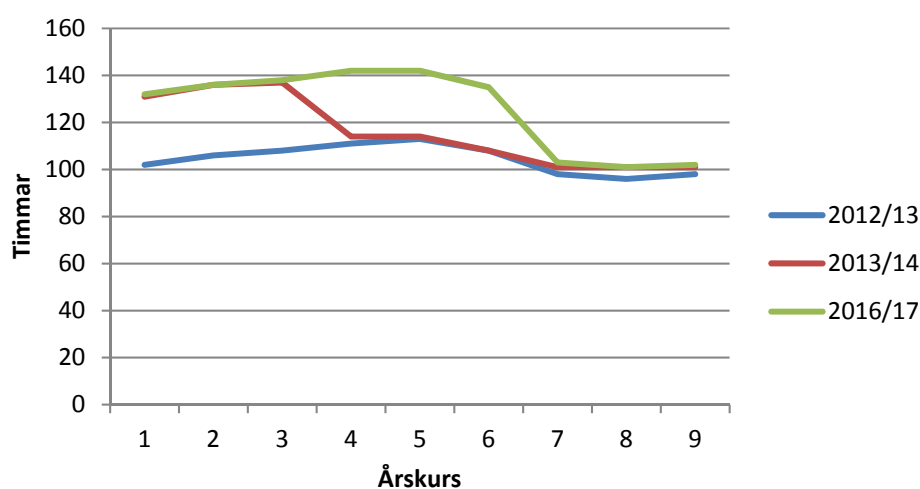
Den 1 juli 2016 utökades den garanterade undervisningstiden i matematik med 105 timmar med fokus på årskurs 4-6. Läsåret 2015/16 var den planerade undervisningstiden i matematik i årskurserna 4-6 ungefär 333 timmar, läsåret 2016/17 var motsvarande antal cirka 419 timmar. Detta motsvarar en ökning i planerad undervisningstid från nästan 3 timmar och 10 minuter matematik i veckan läsåret 2015/16 till nästan 4 timmar läsåret 2016/17 för en elev i årskurs 4.

För grundskolan som helhet ökade den planerade undervisningstiden i matematik mellan läsåren 2015/16 och 2016/17 med 91 timmar. För första gången är den

<sup>7</sup> Andel av alla skolenheter med årskurs 1 som har angett tid i engelska i årskurs 1.

planerade undervisningstiden i matematik högre i årskurs 4-6 jämfört med årskurs 1-3. Läsåret 2012/13 var den planerade undervisningstiden i ämnet matematik för hela grundskolan 940 timmar. Läsåret 2013/14 var den planerade undervisningstiden i ämnet matematik för hela grundskolan 1043 timmar efter den föregående utökningen av den garanterade undervisningstiden av matematik med fokus på årskurs 1-3. Den planerade undervisningstiden i matematik för läsåret 2016/17 var 1131 timmar.

**Diagram 7. Planerad undervisningstid i timmar per årskurs i matematik läsåren 2012/13, 2013/14 och 2016/17.**



Den planerade undervisningstiden i matematik skiljer sig mellan skolenheter med enskild huvudman och skolenheter med kommunal huvudman. Läsåret 2016/17 hade skolenheter med kommunal huvudman mer planerad undervisningstid jämfört med skolenheter med enskild huvudman. Skolenheter med kommunal huvudman har mer planerad undervisningstid i matematik i årskurserna 1-3 och årskurserna 4-6 jämfört med skolenheter med enskild huvudman. Skolenheter med enskild huvudman har mer planerad undervisningstid i matematik i årskurserna 7-9.

Den planerade undervisningstiden i matematik har ökat med ungefär nio procent jämfört med läsåret 2015/16.

## PM

12 (14)

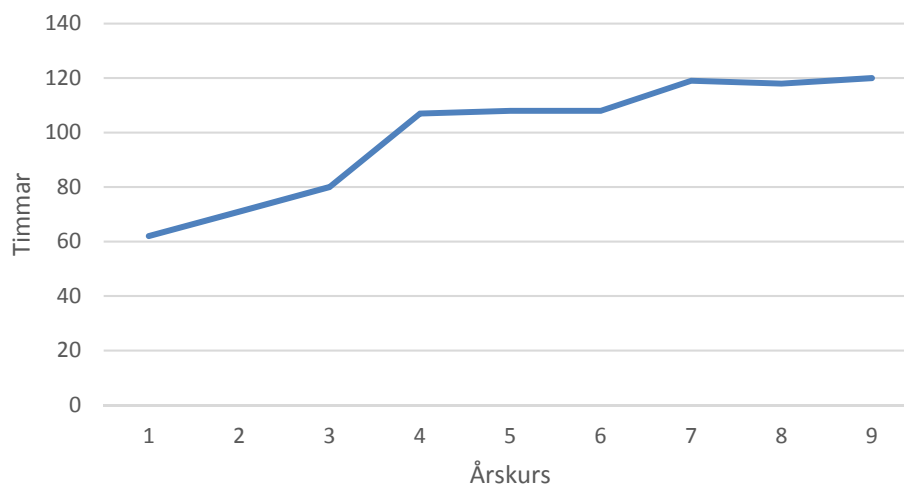
### Samhällsorienterande ämnena

I den här promemorian har ämnena geografi, historia, religion och samhällskunskap summerats för att få jämförbarhet mellan årskurserna och läsåren.

Den planerade undervisningstiden i de samhällsorienterande ämnena trappas upp för varje årskursintervall i grundskolan. Elever i årskurs 2 har cirka 2 timmar planerad undervisningstid i veckan i de samhällsorienterande ämnena, elever i årskurs 5 har cirka 3 timmar i veckan och elever i årskurs 8 cirka 3 timmar och 20 minuter i veckan.

I årskurserna 7-9 finns de olika samhällsorienterande ämnenas planerade undervisningstid specificerad, dock återfinns enbart marginella skillnader i mediantiden mellan ämnena.

**Diagram 8. Planerad undervisningstid i timmar inom samhällsorienterande ämnena fördelat per årskurs, läsåret 2016/17.**



Skolenheter med kommunal huvudman har mer planerad undervisningstid i de samhällsorienterande ämnena jämfört med skolenheter med enskild huvudman.

Den planerade undervisningstiden i samhällsorienterande ämnena är i princip oförändrad jämfört med läsåret 2015/16.

### Naturorienterande ämnen och teknik

De naturorienterande ämnena biologi, fysik och kemi delar tiden i den nationella timplanen med ämnet teknik. I den här promemorian har ämnena biologi, fysik och kemi summerats för att få jämförbarhet mellan årskurserna och läsåren. Ämnet teknik redovisas separat. I årskurserna 7-9 kan de enskilda ämnena i de

naturorienterande ämnena urskiljas i den planerade undervisningstiden, dock återfinns inga skillnader i mediantiderna mellan de olika ämnena.

Den planerade undervisningstiden i de naturorienterande ämnena trappas succesivt upp för varje årskursintervall i grundskolan. Elever i årskurs 3 har cirka 1 timme och 40 minuter planerad undervisningstid i veckan i de naturorienterande ämnena, elever i årskurs 6 cirka 2 timmar och 10 minuter i veckan och elever i årskurs 9 cirka 2 timmar och 30 minuter i veckan.

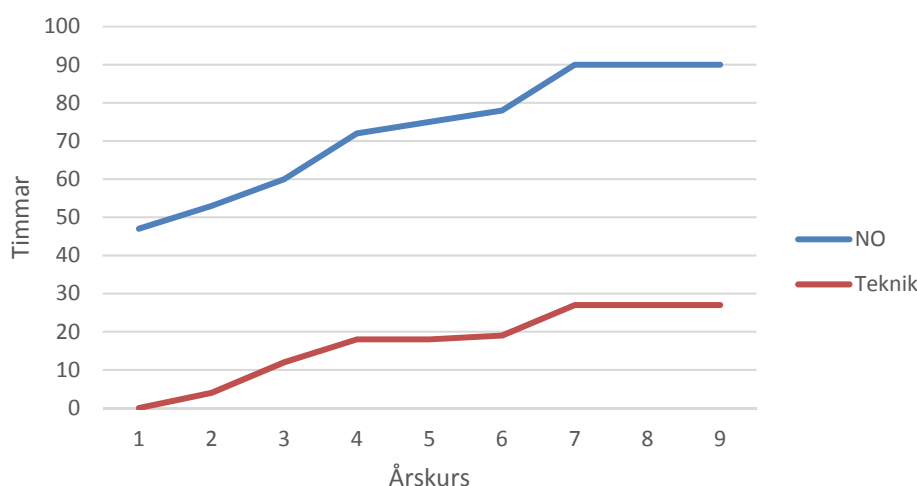
Skolenheter med enskild huvudman har mer planerad undervisningstid i de naturorienterande ämnena.

Likt de naturorienterande ämnena trappas den planerade undervisningstiden i teknik upp för varje årskursintervall. Elever i årskurs 3 har ungefär 20 minuter planerad undervisningstid i teknik i veckan, elever i årskurs 6 har ungefär 30 minuter planerade undervisningstiden i veckan och elever årskurs 9 har cirka 45 minuter i veckan. Den planerade undervisningstiden i ämnet teknik har ökat för varje läsår.

Skolenheter med kommunal huvudman har mer planerad undervisningstid i teknik läsåret 2016/17.

Den planerade undervisningstiden i naturorienterande ämnena inklusive teknik är i princip oförändrad jämfört med läsåret 2015/16.

**Diagram 9. Planerad undervisningstid i timmar inom naturorienterande ämnena och teknik per årskurs, läsåret 2016/17.**



## PM

14 (14)

### Språkval<sup>8</sup>

Elever i årskurs 6 har nästan 1 timmes planerad undervisningstid i språkval i veckan. Elever i årskurs 7 har cirka 2 timmar och 30 minuter i språkval i veckan, vilket även elever i årskurs 8 har. Elever i årskurs 9 har cirka 2 timmar och 37 minuter planerad undervisningstid i veckan.

Skolenheter med kommunal huvudman har mer planerad undervisningstid i språkvalet jämfört med skolenheter med enskild huvudman.

Den planerade undervisningstiden i språkval har minskat med en procent jämfört med läsåret 2015/16.

### Elevens val<sup>9</sup>

Den planerade undervisningstiden i elevens val trappas upp för varje årskursintervall.

Skolenheter med kommunal huvudman har mer planerad undervisningstid i elevens val jämfört med skolenheter med enskild huvudman.

Den planerade undervisningstiden i elevens val är har ökat med en procent jämfört med läsåret 2015/16.

### Skolans val

Skolverket vill i det här sammanhanget påpeka att det finns anledning att misstänka att uppgiften om antal planerade undervisningstimmar inom skolans val rapporteras på olika sätt av olika uppgiftslämnare i insamlingen då det är otydligt hur skolans val ska rapporteras om tiden används till ett av grundskolans övriga ämnen. Det är redan med nuvarande reglering låg kvalitet på det insamlade underlaget angående planerad undervisningstid inom skolans val, vilket även kan påverka uppgifterna som har rapporterats in i andra ämnen.

---

<sup>8</sup> Huvudmannen ska som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska och eftersträva att även erbjuda andra språk. Elever kan läsa alternativ till moderna språk inom ramen för språkvalet och har då undervisning enligt kursplanen för modersmål, svenska som andraspråk, svenska, engelska eller teckenspråk. Det är inte möjligt i insamlingen att se hur skolenheterna fördelar den planerade undervisningstiden inom språkvalet.

<sup>9</sup> Inom elevens val har eleverna möjlighet att själva välja ett eller flera ämnen att fördjupa och bredda sina kunskaper i. Eleverna ska få välja mellan ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Det är inte möjligt i insamlingen av elevens val att se hur skolenheterna fördelar den planerade undervisningstiden mellan ämnena.